

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«ПАЛЕОГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність (напрямок) 6.040104 Географія

спеціалізація _____

факультет геології, географії, рекреації і туризму

2017 / 2018 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Поліщук Людмила Борисівна, к.геогр.н., доцент, доцент кафедри фізичної географії та картографії

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії
кафедри геології

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року №__

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії
Голіков А.П.

(підпис)

Програму погоджено методичною комісією

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року №__

Голова методичної комісії _____ Жемеров О.О

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “ПАЛЕОГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки _____ бакалавр _____

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму) 6.040104 Географія

спеціалізації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: ознайомити студентів з теоретичними засадами та практичним значенням палеогеографії як науки, що вивчає фізико-географічні умови минулих геологічних часів, особливо четвертинного періоду, коли відбулись основні події, що призвели до сучасної характеристики природи України;

- розкрити зміст понятійного апарату палеогеографії;
- ознайомити з методами дослідження та відтворення палеогеографічних обстановок минулих геологічних епох, сформувані вміння аналізувати події минулих геологічних часів;
- ознайомити з періодизацією геологічної історії як основи палеогеографії;
- сформувані уявлення про геологічні фації, основні групи фацій, геологічні формації, основні типи формацій, парагенетичні ряди, групи і типи відкладів;
- сформувані вміння аналізувати події минулих геологічних часів, здійснювати науковий пошук;
- сформувані вміння будувати стратиграфічні розрізи та відтворювати фізико-географічні умови за геологічними та геоморфологічними матеріалами;
- проаналізувати проблеми поділу четвертинного періоду;
- розкрити особливості ритмічного та направленого розвитку природних процесів у четвертинний час, ознайомити з палеогеографічними умовами антропогену України;
- ознайомити з особливостями палеогеографії плейстоцену України;
- проаналізувати регіональні зміни палеогеографічних обстановок на території України в давні геологічні часи;

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: - сформувані вміння аналізувати події минулих геологічних часів, здійснювати науковий пошук; сформувані вміння будувати стратиграфічні розрізи та відтворювати природні умови за геологічними та геоморфологічними матеріалами; сформувані здатність використовувати знання як основу природокористування в Україні при вирішенні практичних завдань для будівництва, сільського господарства, пошуків корисних копалин, дослідженні природно-ресурсного потенціалу окремих територій.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 108

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	5-й
Семестр	
8-й	10-й
Лекції	
24 год.	6год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	2год.

Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
72 год.	100 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання: використовувати спеціальну термінологію, розуміти зміст понятійного апарату палеогеографії; володіти методами дослідження та відтворення палеогеографічних обстановок минулих геологічних епох, аналізувати події минулих геологічних часів; будувати стратиграфічні розрізи та відтворювати природні умови за геологічними та геоморфологічними матеріалами; аналізувати регіональні зміни палеогеографічних обстановок на території України в давні геологічні часи; розуміти і вільно володіти методикою складання зведеного стратиграфічного розрізу; відновлювати історію розвитку природи досліджуваної території, розуміти значення палеогеографічних досліджень у вирішенні практичних завдань при пошукових роботах та видобутку корисних копалин, інженерно-будівельних роботах та в сільському господарстві.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні питання палеогеографії.

Тема 1. Понятійна база геоморфології. Місце палеогеографії в системі наук про Землю. Джерела палеогеографічної інформації. Палеогеографічні документи. Теоретичне і практичне значення палеогеографії. Роль дослідження осадочних порід в палеогеографічних реконструкціях. Генетична класифікація відкладів. Геологічні фації. Основні групи фацій. Геологічні формації. Основні типи формацій. Парагенетичні ряди, групи і типи відкладів. Методи палеогеографічних реконструкцій. Палеогеографічні карти. Основні етапи розвитку природних умов Землі в давні геологічні часи. Складчатості в історії Землі. Палеогеографічні пам'ятки.

Розділ 2. Палеогеографічні умови на території України в пізньому кайнозої.

Тема 3. Неотектонічні рухи земної кори, їх характер та розповсюдження. Вплив неотектонічних рухів на розвиток структури земної кори, осадкоутворення та формування рельєфу.

Тема 4. Антропогенний період. Стратиграфія та кореляція четвертинних відкладів.

Палеогеографічні умови різних часів антропогену України.

Материкові плейстоценові зледеніння та їх наслідки на території України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні питання палеогеографії												
Разом за розділом 1	54	12		6		36	54	2	2			50
Розділ 2. Палеогеографічні умови на території України в пізньому кайнозої.												
Разом за розділом 2	54	12		6		36	54	4	0			50
Усього годин	108	24		12		72	108	6	2			100

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1.	ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1. Зв'язок геологічної будови з сучасними ландшафтами України. (10б) 6год 1. 1.Ознайомитись з етапами формування геоструктурних елементів України. 2год. 1.2 Аналіз тектонічної карти України. 2год. 1.2.Визначити зв'язок геологічної будови з сучасними ландшафтами України ступінь вертикального розчленування рельєфу певної території. 2 год.	2 2 2
2	ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2. Побудова зведеного стратиграфічного розрізу для певної території України. (20б) 6год. 1. Ознайомитись із методикою побудови зведеного стратиграфічного розрізу 2год. 2. Побудова зведеного стратиграфічного розрізу 2 год. 4. Оформлення зведеного стратиграфічного розрізу. 2год	2 2 2
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Основні етапи розвитку природних умов Землі в давні геологічні часи.	8
2	Теоретичне і практичне значення палеогеографії	4
3	Геологічні фації.	6
4	Основні групи фацій.	8
5	Основні етапи розвитку природних умов Землі в давні геологічні часи.	8
6	Складчатості в історії Землі	8
7	Вплив неотектонічних рухів на розвиток структури земної кори,	6
8	Палеогеографічні умови різних часів антропогену України	8
9	Материкові плейстоценові зледеніння	8
10	Розвиток природи в голоцені	8
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

7. Методи контролю здійснюються шляхом перевірки виконаних лабораторних завдань, а також перевірка самостійної роботи студентів за допомогою поточної контрольної роботи.

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Екзамен (заліков а робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	
T1	T2	T3	T4				
15		15		30		60	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

- Асеев А.А. Древние материковые оледенения Европы. - М.: Наука, 1974. - 318с.
 Атлас палеогеографічних карт України. – К: АНУ, 1960.
 Веклич М.Ф. Палеогеография и ее основные задачи. - В кн.: Палеогеография. Палеоландшафты. Киев: Наукова думка, 1977, с. 3-16.
 Веклич М.Ф. Основы палеоландшафтоведения. – К.: Наукова думка, 1990.
 Короновский Н.В., Хаин В.Е., Ясаманов Н.А. Историческая геология. – М.: Издат.центр «Академия», 2006. – 464 с.
 Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2003. – С. 54-64.
 Марков К.К. Палеогеография. – 2-е изд. М. Изд-во МГУ, 1960. – 268с.
 Мельничук І.В. Палеоландшафти України в антропогені. / – Мельничук І.В. -К.: ВГЛ Обрії, 2004. – 208с.
 Національний атлас України. – К. ДНВП Картографія, 2007.
 Основы палеогеоморфологии. /Галицкий В.И. – Киев: Наукова думка. 1979. – 224с.
 Рослый И.М. Палеогеография антропогена. – Выща школа, 1982. – 171с.
 Рухин Л.Б. Основы общей палеогеографии. – Л.: Гостоптехиздат, 1962 – 628с.
 Стратиграфия УРСР. Антропоген / за ред. В.Г. Бондарчука. В 11-ти т. – К.: Наукова думка, 1969. – Т. 11 – 324с.

Рекомендоване методичне забезпечення.

Поліщук Л.Б., Старіков М.Д. Палеогеографічні реконструкції розвитку природи минулих геологічних часів: Навчально-методичний посібник для студентів-географів вищих навч. закладів. – Харків: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2014. – 18 с.

Поліщук Л.Б. Палеогеографія України. Практикум для студентів спеціальності 6.040104 «Географія»: Навчально-методичний посібник /[кол авт. За ред. В.А. Пересадько, В.Е. Луначека, К.В. Шпурик]. - Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2015. – с.143-152.

Поліщук Л.Б. Палеогеографічні карти. Харківська область : шкільно-краєзнавчий атлас – К. : ГУГКК при Кабінеті міністрів України, 1993. – С. 8.

Поліщук Л.Б. Неотектоніка. Харківська область : шкільно-краєзнавчий атлас – К. : ГУГКК при Кабінеті міністрів України, 1993. – С. 8.

Інформаційні ресурси

Фонди Центральної наукової бібліотеки ХНУ імені В.Н. Каразіна.

Ресурси Інтернету:

www.mggru.chersi.ru/geom

www.saga.km.ru/gl/ye/p7.htm